

**ИНСТРУКЦИЯ № ИЗ-1711 ОТ 15 СЕПТЕМВРИ 2009 Г. ЗА
ОБОРУДВАНЕТО НА ПОМЕЩЕНИЯТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА
ЗАДЪРЖАНИ ЛИЦА В СТРУКТУРИТЕ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ И РЕДА В ТЯХ**

Издадена от Министерството на вътрешните работи

Обн. ДВ. бр.78 от 2 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.40 от 28 Май 2010г.

**Глава първа.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1. С тази инструкция се уреждат оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица в структурите на МВР и редът в тях.

Чл. 2. При изпълнение на служебните си задължения полицейските органи зачитат правата на задържаните лица, регламентирани в Конституцията на Република България, законите и Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи.

Чл. 3. Полицейските органи могат да задържат лица в случаите, определени в Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).

Чл. 4. "Задържани лица" по смисъла на тази инструкция са тези, на които е ограничено правото на свободно придвижване при условията и по реда на ЗМВР.

Чл. 5. (1) В структурите на МВР се обособяват места за настаняване на задържани лица, които включват:

1. помещения за задържане;
2. обслужващи помещения:
 - а) помещения за водене на разпит;
 - б) помещения за свиждане и срещи с адвокат;
 - в) санитарно-хигиенни помещения;
 - г) помещения за приемане на лица и обработка на документацията по задържане.

(2) Броят на помещенията за водене на разпит се определя в зависимост от служебната необходимост и наличната материална база.

(3) (Нова - ДВ, бр. 40 от 2010 г.) Полицейските органи от структури на МВР, в които няма обособени места за настаняване на задържани лица, отговарящи на изискванията по ал. 1, настаняват задържаните от тях лица в най-близката структура на МВР, в която има обособено място за настаняване на задържани лица.

Чл. 6. Местата за настаняване на задържани лица се определят със заповед на директорите на структурите на МВР.

Чл. 7. В местата за настаняване на задържани лица се води регламентираната с тази инструкция документация.

**Глава втора.
ЗАДЪРЖАНЕ НА ЛИЦА В СТРУКТУРИТЕ НА МВР**

**Раздел I.
Ред за задържане на лица**

Чл. 8. Полицейските органи не допускат използването на физическа сила, помощни средства или оръжие спрямо задържаните лица, освен в изрично предвидените от ЗМВР случаи.

Чл. 9. Действията на полицейските органи изключват извършване, провокиране или толериране на какъвто и да било акт на изтезание, нечовешко или унизително отношение или наказание, както и прояви на дискриминация спрямо задържаните лица.

Чл. 10. Полицейски орган, който е станал свидетел на неправомерна употреба на физическа сила, извършване, провокиране или толериране на какъвто и да било акт на изтезание, нечовешко или унизително отношение спрямо задържаните лица, е длъжен да се намеси с цел да го предотврати или спре, за което незабавно уведомява ръководителя си.

Чл. 11. (1) За всяко задържано лице се издава заповед за задържане от полицейския орган, ограничил правото на свободно придвижване на лицето.

(2) Заповедта за задържане се издава в 3 екземпляра, като един се връчва на задържаното лице непосредствено след нейното издаване, един се прилага към преписката и един се архивира в съответната структура на МВР.

(3) Заповедта за задържане се подписва от полицейския орган и задържаното лице.

(4) Заповедта за задържане се вписва в деловодния специален регистър на съответната структура на МВР.

(5) Номерът на заповедта се вписва в книгата за задържани лица.

(6) Заповед за задържане не се издава на лица, за които е постановено принудително довеждане или са задържани по реда на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), като:

1. лица, за които е постановено принудително довеждане, се записват в книгата за пропускателния режим, като се отбелязват номерът и датата на постановлението, с което е разпоредено принудителното довеждане, органът, който го е постановил, кой служител ще работи с лицето, както и точният час на влизане и напускане от страна на лицето на структурата на МВР; същите се настаняват в помещения, различни от помещенията за задържане, и им се осигурява непрекъснат контрол и наблюдение;

2. задържани лица се записват в книгата за задържани лица, като се отбелязват номерът на постановлението за задържане, кой го е издал, както и началният и крайният час на задържането.

(7) Когато за призовано или доброволно явило се лице по конкретен повод се издаде заповед за задържане, лицата веднага се вписват в книгата за задържани лица, като същевременно в книгата за пропускателния режим се отбелязва, че лицето е задържано, а за начален час на задържането се отбелязва моментът, от който на лицето е ограничено правото на свободно придвижване.

(8) При невъзможност да се установи самоличността на задържаното лице в заповедта за задържане на мястото, определено за вписване на данните на лицето, се отразяват полът, видимата възраст, телосложението, характерните белези и други, като:

1. след установяване на самоличността на задържаното лице се изготвя нова заповед за задържане, която се прилага към предходната; в новата заповед за начален час на задържането се отразява часът от предходната заповед;

2. при невъзможност да се установи самоличността на задържаното лице до изтичане на 24 часа от задържането му се уведомява компетентната прокуратура и се изпълняват нейните указания.

(9) Заповедта за задържане се архивира след освобождаване на задържаното лице.

(10) При задържане на лица в структура на МВР, в която не са обособени места за настаняване на задържани лица и същата е отдалечена от структурата, в която има обособени такива:

1. (изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г.) при необходимост от принудителен престой на задържаното лице в рамките на 24 часа служителят, работещ с него, е длъжен да създаде

организация за конвоиране.

2. полицейският орган, задържал лицето, изисква по телефона от оперативния дежурен в оперативна дежурна част (ОДЧ) пореден номер на заповед за задържане, след което му докладва необходимата информация, касаеща задържането, с оглед отразяването ѝ в съответния специален регистър и книгата за задържани лица;

3. ръководителите на структурите на МВР, където се води документация по задържането, създават необходимата организация за наличност в ОДЧ на поредни номера от деловодния специален регистър извън работно време, в празнични или почивни дни;

4. полицейският орган, издал заповедта за задържане по реда на т. 1, е длъжен в първия работен ден чрез ръководителя на структурата на МВР да представи в съответното деловодство екземпляр от заповедта с приложените документи.

Чл. 12. Срокът за задържане на лица по реда на ЗМВР започва да тече от момента, в който е ограничено правото им на свободно придвижване, като точният час се отбелязва в заповедта за задържане независимо от времето на нейното фактическо издаване.

Чл. 13. При преместване на задържаното лице от една структура на МВР в друга се отчита общото време на принудителен престой на лицето в структурите на МВР, като се спазва 24-часовият срок за полицейско задържане.

Чл. 14. (1) Незабавно след задържането лицето се запознава с основанията за задържането му и предвидената в закона отговорност и му се разясняват неговите права:

1. да ползва медицинска помощ;
2. на адвокатска защита и право да поиска назначаване на защитник по реда на Закона за правната помощ;
3. да обжалва пред съда законността на мярката по задържането;
4. да бъде уведомено посочено от него лице за задържането му;
5. да се свърже с консулските власти на съответната държава, в случай че е чужденец или е българин, който има и чуждо гражданство;

(2) Задържаното лице попълва декларация в два екземпляра, че е запознато с правата си по ал. 1 (приложение № 1), като първият екземпляр се връчва на задържаното лице, а вторият се прилага към заповедта за задържане. Отказът на задържаното лице да попълни декларация се удостоверява с подписа на един свидетел.

(3) Когато задържаното лице е неграмотно или не е в състояние само да попълни декларацията, тя се попълва от служител, като волеизявленията се диктуват от самото лице в присъствието на свидетел, който удостоверява тяхната истинност с подписа си.

(4) Възможността на задържаното лице да обжалва пред съд законността на мярката по задържането се осъществява по реда на Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

(5) На задържаното лице се предоставя възможност да ползва адвокатска защита от момента на задържането му. При декларирано изрично желание тя се осъществява от:

1. защитник, посочен от задържаното лице, като разходите са за негова сметка;
2. защитник по реда на Закона за правната помощ извън случаите по т. 1.

(6) На явно място в местата за настаняване на задържани лица се поставя актуален списък на дежурните адвокати, поддържан и предоставен от адвокатския съвет, както и телефони на Националното бюро за правна помощ, представител на местния адвокатски съвет, който отговаря за определяне на адвокат по Закона за правната помощ.

(7) При декларирано изрично желание от задържаното лице за назначаване на защитник по реда на Закона за правната помощ дежурният в ОДЧ/Оперативния дежурен център (ОДЦ) незабавно уведомява по телефона избрания защитник или представителя на адвокатския съвет за направеното искане за правна помощ, данните на задържаното лице, основанията за задържането му и неговото състояние.

(8) Точният час на уведомяване на защитника, посочен от лицето или представителя на адвокатския съвет по реда на Закона за правната помощ, се отразява в декларацията по ал.

2, точният час на явяване на защитника и редът, по който е извикан (дежурен адвокат или платен от задържания адвокат), се отбелязват в книгата за проведени свиждания и получени вещи и хранителни продукти по чл. 87, ал. 1.

Чл. 15. (1) Задържано лице, което не разбира български език или е глухонямо, глухо, нямо или сляпо, се запознава с основанията за задържането му и предвидената в закона отговорност и му се разясняват неговите права по чл. 14 и редът за действие по чл. 18 на разбираем за него език с помощта на преводач или тълковник.

(2) В случаите на ал. 1 полицейският орган, задържал лицето, или оперативният дежурен в ОДЧ/ОДЦ при необходимост осигурява преводач или тълковник.

(3) За изпълнение на извършената услуга преводачът/тълковникът има право да получи възнаграждение по ред, определен с отделна заповед на министъра на вътрешните работи.

Чл. 16. В ОДЧ на структурата на МВР, където е задържано лицето, се води книга за задържани лица (приложение № 2).

Чл. 17. (1) Задържаното лице се охранява непрекъснато.

(2) Охраната на задържаното лице извън местата за настаняване на задържани лица се осъществява по утвърден писмен ред от длъжностното лице, което отговаря за организацията на охраната на задържаните лица.

Чл. 18. Всички действия по приемане, настаняване, служебно придвижване, свиждане, медицинско обслужване и освобождаване на задържаните лица се отразяват в документацията, която се води в местата за настаняване на задържани лица, приложения към инструкцията.

Чл. 19. (1) Преди настаняване в помещението за задържане на задържаното лице се извършва личен обиск от длъжностно лице от същия пол.

(2) Обискът по ал. 1 се извършва в присъствието на свидетел от същия пол, от който е задържаното лице.

(3) Всички вещи, намерени при обиска на задържания, се изземват и съхраняват. Изключение се допуска единствено за следните вещи:

1. религиозна и художествена литература;
2. медицински документи;
3. снимки на близки или членове на семейството;
4. бележници с телефони за контакти за правна помощ и близки;
5. законови текстове;
6. документи, издадени по повод на задържането;
7. лични записки, когато те не представляват веществени доказателства за извършено престъпление, които задържаният може да повреди или унищожи.

(4) За извършения обиск се съставя протокол, в който се описват всички иззети ценности, документи и други вещи.

(5) Протоколът се подписва от задържаното лице, служителя извършил обиска, и свидетеля.

(6) Иззетите с протокола по ал. 4 вещи при освобождаване се връщат на задържаното лице срещу разписка (приложение № 3), с изключение на тези, които са иззети като веществени доказателства по реда, предвиден в НПК.

(7) Иззетите вещи се съхраняват в метален шкаф, оборудван със секретно заключваща се брава, разположен в обслужващите помещения, а до тяхното изграждане - в ОДЦ/ОДЧ.

Чл. 20. (1) На задържаното лице се извършва медицински преглед по негово искане или когато здравословното му състояние налага това.

(2) Искане за извършване на медицински преглед може да бъде отправено от родител, настойник, попечител, юридически защитник и представител на дипломатическа мисия на държавата, чийто гражданин е лицето.

(3) За всеки медицински преглед се издава документ от лекаря, който го е извършил. Копие от медицинския документ се предоставя на задържаното лице или на упълномощен от него защитник. Резултатите и евентуалните медицински предписания се вписват от полицейския служител в книгата за медицински прегледи и предписания (приложение № 4) и се подписват от лекаря.

(4) При наличие на декларирано желание на задържаното лице му се предоставя възможност за медицински преглед от лекар по негов избор и за негова сметка.

(5) Присъствие на служител по време на медицински преглед се допуска само по искане на медицинското лице, като този факт се отбелязва в медицинския документ и в книгата за медицински прегледи и предписания. Служителят, присъстващ на прегледа, трябва да е от същия пол, от който е задържаното лице.

(6) Ако при медицинския преглед има основателни съмнения за неправомерно използване на физическа сила, помощни средства или оръжие спрямо задържаното лице, служителят, придружавал лицето по време на прегледа, писмено докладва на ръководителя на структурата на МВР.

(7) При извършване на преглед или медицински процедури в случаите, когато лекарят е поискал присъствието на полицейски служител, се вземат необходимите мерки за охрана с цел предотвратяване на бягство, нападение или придобиване на предмети, които впоследствие могат да послужат за това. Когато не е поискано да присъства на прегледа, полицейският служител охранява пред вратата, готов е за съдействие и след излизане на задържаното лице го проверява за придобити предмети.

(8) На задържано лице, на което е извършен медицински преглед и е изписано вземането на медикаменти, свързани с негов здравословен проблем, лекарствените средства се раздават под контрола на длъжностните лица, отговарящи за неговата охрана.

(9) В случаите, когато здравословното състояние на задържаното лице налага извършване на медицински преглед или когато то е отправило искане за извършване на такъв, но впоследствие отказва да му бъде извършен, то писмено декларира пред лекаря своя отказ, като удостоверява това с подпис върху медицинския документ. При нежелание на задържания да удостовери с подпис своя отказ да бъде прегледан медицинският документ се подписва от свидетел.

Чл. 21. (1) Когато задържаното лице е чужденец или българин, който има и чуждо гражданство, оперативният дежурен на структурата на МВР, чийто служител е издал заповедта за задържане, незабавно уведомява ОДЦ на съответната главна дирекция или ОДМВ/Регионална дирекция "Гранична полиция" (РДГП) за задържането му, който от своя страна незабавно уведомява оперативния дежурен на МВР.

(2) Оперативният дежурен в ОДЦ на МВР незабавно уведомява дежурния на Министерството на външните работи (МВнР) за задържането на чужденец или българин, който има и чуждо гражданство, с цел предаване на съобщението в дипломатическата мисия на съответната държава или тази, която я представлява в Република България.

(3) Ако задържаното лице е чужденец или българин, който има и чуждо гражданство, и пожелае само да извърши уведомяването по ал. 1, оперативният дежурен предварително уточнява телефонния номер на съответната дипломатическа мисия или тази мисия, която я представлява, и в присъствието на преводач предоставя възможност на задържаното лице да съобщи за своето задържане, като контролира възможността чрез разговора да се попречи на полицейските действия.

(4) Уведомяването на дежурния на МВнР по реда на ал. 1 и 2 се осъществява и в случаите, когато задържаното лице е чужденец или българин, който има и чуждо гражданство, и сам е извършил уведомяването по реда на ал. 3.

(5) В случай че задържаното лице е бежанец или лице, за което е открито

производство за предоставяне на статут на бежанец, вместо консулството на държавата, чийто гражданин е, се уведомява Агенцията за бежанците.

Чл. 22. (1) Разговорите и беседите с малолетни задържани лица се провеждат в присъствието на педагог или психолог, а когато полицейският орган намери това за необходимо - и в присъствието на родителя или настойника.

(2) Разговорите и беседите с непълнолетни задържани лица се провеждат в присъствието на педагог или психолог, а когато полицейският орган намери това за необходимо - и в присъствието на родителя или попечителя.

Чл. 23. Преди настаняване в местата за настаняване на задържани лица съответното длъжностно лице:

1. поставя личните вещи на задържаното лице на определеното за целта място;
2. придружава задържания до санитарно-хигиенните помещения;
3. запознава задържания с правилника за вътрешния ред и правата и задълженията му.

Чл. 24. (1) Настаняването на задържани лица в местата за настаняване на задържани лица се разпорежда от съответното длъжностно лице, отговарящо за тази дейност в структурата на МВР, и/или оперативния дежурен, след работно време, и ако е определен, задължително се съгласува със служителя, който ще работи с лицето, съгласно повода на задържането му.

(2) Задържани лица се настаняват в помещенията за задържане, както следва:

1. лица от различен пол в различни помещения;
2. малолетни и непълнолетни лица отделно от пълнолетни в помещения, обзаведени по специален норматив;
3. служители на МВР, на Министерството на отбраната и на Държавна агенция "Национална сигурност" отделно от други категории задържани лица;
4. изпаднали в криза, психично болни, заразно болни, буйстващи, рецидивисти и лица за, които има данни, че са извършители на тежко престъпление, отделно от други задържани лица.

(3) Преместване на задържано лице от едно помещение за задържане в друго може да се извършва само с разрешение на служителя, пряко работещ с него по повода за задържането, и от оперативния дежурен на структурата на МВР.

Чл. 25. По изключение в местата за настаняване на задържани лица могат да се настаняват лица, задържани по реда на НПК, в рамките на досъдебно производство, водено от разследващ полицай, за срок до 24 часа с постановление на прокурора, със знанието на оперативния дежурен на структурата на МВР.

Чл. 26. Задържаните лица незабавно се освобождават след отпадане на основанието за задържане, но не по-късно от изтичането на 24-часовия срок.

Чл. 27. Когато служител или гражданин осъществи контакт със задържано лице без знанието и писменото съгласие на предварително определените за работа със задържаното лице служители, те незабавно се уведомяват от служителя, установил това.

Чл. 28. (1) Всяко задържано лице има право на свиждане по всяко време с адвокат и представител на дипломатическата мисия, гражданин на която страна е лицето.

(2) Свиждане по ал. 1 се осъществява своевременно след уведомяване на оперативния дежурен на структурата на МВР и служителя, пряко работещ с лицето, когато такъв е определен.

Чл. 29. (1) Задържаното лице може да бъде предадено на друга структура на МВР и в

рамките на срока за задържане да бъде върнато. Това се отразява в документацията за задържани лица.

(2) Когато задържано лице бъде предадено на друга структура на МВР, изетите при обиска вещи се предават по служебен ред и се предоставят данни за последното хранене, приема на медикаменти и лечението на лицето, като това се отразява в заповедта за конвоиране на лицето, издавана съгласно организацията за осъществяване на конвойната дейност от МВР.

(3) В случаите по ал. 2 се издава нова заповед за задържане в структурата на МВР, която приема задържаното лице. В новата заповед за начален час се отбелязва часът на задържане по предходната заповед, вписва се нейният номер и от коя структура на МВР е издадена. Часът на издаване на новата заповед се вписва като час на освобождаване в старата заповед.

Чл. 30. Организацията за осъществяване на конвойната дейност от МВР се прилага при преместване/предаване на задържаното лице:

1. в/на друга структура на МВР;
2. в/на Главна дирекция "Охрана" или Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерството на правосъдието;
3. за извършване на медицински преглед извън структурата на МВР, в която е задържано.

Раздел II.

Организация на охраната на задържаните лица

Чл. 31. (1) Охраната на задържаните лица в структурите на МВР се организира съгласно реда за осъществяване на патрулно-постова дейност в МВР.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г.) Ръководителят, а в негово отсъствие оперативният дежурен на структурата на МВР пряко отговарят за организацията на охраната.

(3) Полицейските служители, работещи със задържаните лица, се ръководят от принципите на законност, спазване на човешките права и нормите на професионалната етика.

Чл. 32. За всички длъжностни лица, които непосредствено организират и осъществяват дейността, свързана със задържаните лица в помещенията за задържане, се изготвят подробни инструкции с общи, особени задължения и действия в усложнена обстановка.

Чл. 33. За охраната на задържано лице, настанено в лечебно заведение, се изготвят инструкции, които се съгласуват с административното ръководство на това заведение.

Чл. 34. При охрана на задържано лице в лечебно заведение се извършва следното:

1. уточняват се служители на лечебното заведение, които ще имат достъп до лицето;
2. установява се система за връзки и уведомяване с охраната, началника и административния директор на лечебното заведение;
3. уведомява се съответното районно управление на МВР (РУ на МВР) и се установява системата за връзки и контрол;
4. извършва се охранителна експертна оценка на помещението и се набелязват конкретни мерки за организиране на охраната;
5. при необходимост се въвеждат режимни мероприятия в района около помещението и в непосредствена близост в сградата до мястото, където е настанено задържаното лице;
6. задължително е през нощта служителят от охраната да е от същия пол, от който е задържаното лице, в случай че престоява в едно и също помещение с него;
7. контролът на поста се осъществява непрекъснато за всяка смяна.

Чл. 35. За осигуряване охраната на задържаното лице при придвижването му в района на структурата на МВР се вземат всички необходими мерки за недопускане бягство на лицето.

Чл. 36. За решаване на конкретни задачи по охраната на задържани лица могат да се включват служители, неопределени за тази дейност или временно отклонени от други задачи, след даване на конкретни разпореждания от оперативния дежурен на структурата на МВР.

Чл. 37. (1) Смяна на нарядите, изпълняващи задачи по охраната на задържани лица, се извършва със знанието и по възможност в присъствието на оперативния дежурен на структурата на МВР или непосредствения им ръководител.

(2) Извеждането на задържани лица от помещението за задържане до обслужващите помещения се извършва поотделно, най-малко от двама служители.

Чл. 38. (1) В местата, където се настаняват задържани лица, в структурите на МВР се изгражда система за физическа защита с цел своевременно предотвратяване на всеки опит за нападение, самонараняване, безконтролно отклонение по време на престой или придвижване, както и др. случаи на осуетяване на изпълнението на служебни задължения от длъжностни лица, пряко или косвено свързани със задържаното лице.

(2) Лицата, настанени в помещенията за задържане, се наблюдават постоянно - непосредствено или чрез система за видеонаблюдение, за което предварително се информират съгласно Правилника за вътрешния ред в помещенията за задържане.

(3) Системата за физическа защита на помещенията за задържане, както и местата, през които преминават и пребивават задържани лица, задължително се анализират всяка година, както и след всяко възникнало бягство, нападение, самоубийство и други инциденти, свързани с действия по задържането на лица в съответната структура на МВР.

Чл. 39. (1) Анализът на системите за физическа защита се документира с протокол за обследване и оценка надеждността на системата.

(2) Организацията и документирането на реда и действията, свързани със задържани лица, подлежи на ежегоден контрол и анализ от страна на ръководителя на структурата на МВР, в която се задържат лица.

Чл. 40. В структурата на МВР, където пребивават задържани лица и/или имат отношение към тази дейност, на ръководния и изпълнителски състав се възлагат функционални задължения и задачи по създаване организация, изпълнение и контрол.

Раздел III. Режим на лицата

Чл. 41. (1) На всяко задържано лице в структура на МВР се указват:

1. ограничителният режим;
2. мястото за пребиваване;
3. правата и задълженията му.

(2) Ръководителят на структурата на МВР утвърждава правилник за вътрешния ред в помещенията за задържане, който се поставя на видно място в местата за настаняване на задържани лица.

Чл. 42. (1) Режимните мероприятия се определят от длъжностното лице, отговарящо за тази дейност, по реда, определен в законите и подзаконовите нормативни актове.

(2) Режимните мероприятия се преценяват с оглед личността на задържаното лице, наличието на съответни заболявания или необходимостта от спазване на режим по

медицинско предписание или диета.

Чл. 43. (1) На всяко задържано лице се осигурява храна в общоприетото време за закуска, обяд и вечеря съгласно правилника за вътрешния ред в помещенията за задържане и съгласно методика за реда на зачисляване и отчисляване за хранене на задържани и конвоирани от служители на МВР лица на основания, предвидени в НПК и ЗМВР.

(2) При осигуряване на храна се следи да не се увреди здравето на задържаното лице поради нарушаване на диета и други медицински предписания.

(3) Осигурената храна не бива да е в противоречие с личните предпочитания на лицето, свързани със спазването на определени религиозни норми.

(4) За всяко предоставяне на храна, донесена от външни лица или предоставена по установения за МВР ред, задържаното лице се подписва в определена за целта книга.

Чл. 44. (1) Задържаното лице не може да бъде ограничавано от възможностите за ползване на тоалетна, получаване на лични вещи за хигиенни нужди, лична храна, закупена от него или получена от негови близки, като времето, честотата и целесъобразността на тези действия се определят и контролират от длъжностното лице, отговарящо за вътрешния ред в помещенията за задържане.

(2) Свиждане с близки и получаване на храна, дрехи и вещи от тях се извършва в присъствие и под контрол на служител от охраната след писмено разрешение на длъжностното лице, отговарящо за тази дейност, и/или служителя, който работи с него по повода, за който лицето пребивава в структурата на МВР.

Чл. 45. За лица, осъдени на "лишаване от свобода", режимът, определен съгласно Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, не се изпълнява, когато те са настанени в структурите на МВР или при конвоиране.

Чл. 46. За задържани служители на Министерството на отбраната (МО), МВР и Държавна агенция "Национална сигурност" (ДАНС) незабавно се уведомява ОДЧ на структурата на МВР, чийто служител е, или съответните служби на МО и ДАНС.

Раздел IV.

Освобождаване на задържано лице

Чл. 47. (1) Задържаното лице се освобождава след отпадане на основанието за задържане или след изтичане на определения в закона срок.

(2) В заповедта за задържане и в книгата за задържани лица се записва точният час на освобождаване на задържаното лице.

(3) Структурата на МВР се напуска след получаване на разрешение от длъжностното лице, отговарящо за тази дейност, и от служителя, който е работил с него.

(4) При освобождаване на задържаното лице в книгата за задържани лица се отбелязва видимото му здравословното състояние, като при необходимост или по искане на лицето се извършва и медицински преглед по реда на чл. 20.

Раздел V.

Действия при криза

Чл. 48. Съобразно архитектурния план на сградата в инструкциите на постове и маршрутите на служителите по охрана на местата за настаняване на задържани лица се вписват правила за действия при криза, които се отнасят за усложнения, предизвикани от задържани лица (нападение, опит за бягство, самонаранявания и др.), природни бедствия,

пожари, крупни промишлени аварии и др.

Чл. 49. Действията при криза в случай на външно нападение на местата за настаняване на задържани лица се планират и в ОДЧ на структурата на МВР.

Чл. 50. За задържани лица, настанени в лечебни заведения, действията при криза се планират и съгласуват с ръководството на лечебното заведение.

Чл. 51. Служителите, осъществяващи охраната на задържани лица, не допускат нарушаването на системата за физическа защита на задържаните лица, придобиването от тях на вещи и осъществяването на нерегламентирани контакти, които са предпоставка за възникване на кризисни ситуации.

Раздел VI.

Ред за достъп до помещенията за задържане и даване на информация за задържаните лица

Чл. 52. За извършване на служебна проверка по заповед относно действия на задържано лице и/или на служители на МВР се предоставя за ползване цялата информация, свързана с неговото задържане и пребиваване в структурата на МВР.

Чл. 53. При необходимост от осигуряване на допълнителна информация за задържаното лице за нуждите на органи на съдебната власт могат да се изготвят справки или предоставят копия от служебната документация, водена в структурите на МВР.

Чл. 54. (1) Право на достъп и осъществяване на контрол по отношение спазване човешките права, реда и режима в местата за настаняване на задържани лица в структурите на МВР имат международни и неправителствени организации, свързани с тази дейност и упълномощени съгласно международните ангажименти на Република България или от съответните компетентни национални институции.

(2) Достъп до помещенията за задържане и задържаните лица се осигурява на международни експерти, които могат да ги посещават по силата на международни договори и конвенции, ратифицирани от Република България. В тези случаи се спазват изискванията на съответния акт.

(3) Режимът на достъп на представители на неправителствени организации и други органи и институции, осъществяващи граждански контрол върху дейността на МВР, е предварително-уведомителен по реда за пропускателния режим в МВР.

(4) Посещения и проверки, извършени по ал. 1, 2 и 3, се отразяват в книгата за инспекции (приложение № 5).

Чл. 55. (1) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г.) Директорите на Главна дирекция "Криминална полиция" (ГДКП), Главна дирекция "Борба с организираната престъпност" (ГДБОП), Главна дирекция "Охранителна полиция" (ГДОП), Главна дирекция "Гранична полиция" (ГДГП) и Дирекция "Вътрешна сигурност", СДВР и ОДМВР уреждат условията за осъществяване на наблюдение над местата за задържане на определена територия от независими граждански наблюдатели.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г.) Условията за извършване на гражданско наблюдение се уреждат чрез споразумение между ГДКП, ГДБОП, ГДОП, ГДГП, Дирекция "Вътрешна сигурност", СДВР и ОДМВР и съответната организация с нестопанска цел, която осигурява администрирането на наблюдението и обобщаване на резултатите.

(3) Споразумението задължително урежда процедури за осигуряване на:

1. системност на наблюдението;

2. подбор на доброволци;
3. независимост на доброволците;
4. минимална предварителна подготовка на доброволците.

Чл. 56. Гражданските наблюдатели могат да бъдат лица, които отговарят на следните изисквания:

1. да са български граждани, навършили 18 години, които не са поставени под пълно или ограничено запрещение;
2. да са уважавани членове на местната общност;
3. да не са свързани лица по смисъла на § 1 от Търговския закон с администратора на проекта или с друг граждански наблюдател;
4. да не са осъждани за престъпление от общ характер и срещу тях да не е образувано наказателно производство;
5. да не страдат от психически заболявания;
6. да не са служители на МВР.

Чл. 57. Информацията за задържаните лица в структурите на МВР се предоставя на средствата за масово осведомяване след съгласуване с длъжностното лице, което пряко работи или ръководи работата с лицето, като не се възпрепятства разследването и се спазват изискванията за правата на задържаното лице, НПК, Законът за защита на класифицираната информация, Законът за защита на личните данни.

Чл. 58. (1) Във връзка с работата по конкретен случай могат да бъдат въведени ограничения по отношение на кръга от служители, които ще разполагат с информация за задържаното лице, или да не се подава информация в средствата за масово осведомяване по преценка на длъжностното лице, което ръководи работата със задържания.

(2) В изключителни случаи, при които е необходимо да се осигури анонимността на задържаното лице при придвижване на публично място, му се поставя временно маска или друго средство за гарантиране на анонимност.

Глава трета.

ОБОРУДВАНЕ НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ЗАДЪРЖАНИ ЛИЦА

Раздел I.

Изисквания и оборудване на помещенията за задържане

Чл. 59. (1) Помещенията за задържане в МВР са с минимална квадратура 7 кв. м за самостоятелно помещение и 4 кв. м на човек в помещение за повече от едно лице и се оборудват по подходящ за категорията лица начин.

(2) В помещенията за задържане се осигурява място за почивка - нар или легло.

(3) На задържаните лица за времето на почивка през тъмната част на денонощието се осигурява завивка.

(4) В помещенията за задържане не се допуска поставянето на белезници на задържаното лице, освен в случаите, когато има опасност да нарани друго задържано лице или себе си.

Чл. 60. В съответните лечебни заведения на МВР се оборудват стаи за лечение на задържани от полицейските органи лица.

Чл. 61. Помещенията за задържане се разполагат така, че да обезпечават удобна, къса и изолирана връзка с обслужващите помещения, при което да се изключи контакт с външни лица и по възможност - с други задържани.

Чл. 62. Помещенията за задържане се разполагат и устройват по начин, който не създава условия за увреждане здравето на задържаните лица и охраната.

Чл. 63. В местата за настаняване и преминаване на задържани лица не се съхраняват предмети, които могат да бъдат използвани за нападение срещу охраната или като средство за взломяване на прегради.

Чл. 64. След извършване на анализ на системата за физическа защита в помещенията за задържане и по маршрута на придвижване на задържаните лица, както и на входовете се монтират камери за наблюдение и задължителен запис, сигнално-охранителна техника (СОТ), телефон на диспечерска връзка, охранително и аварийно осветление и други технически средства.

Чл. 65. Подовата настилка на помещенията за задържане и коридорът пред тях са от материал, позволяващ лесно почистване и дезинфекция.

Чл. 66. Не се допускат остри ръбове и детайли на конструкциите, инсталациите или обзавеждането, които биха дали възможност за умишлено самонараняване.

Чл. 67. Помещенията за задържане се оборудват с врати, надеждни срещу взломяване.

Чл. 68. За лични вещи на задържаните лица се обособяват места извън помещенията за задържане.

Чл. 69. Помещенията за задържане се осигуряват с постоянна вентилация и достъп до естествена светлина.

Чл. 70. В помещенията за задържане се осигурява изкуствено осветление и слабо осветление (охранително) за наблюдаване на помещението през времето, когато задържаните лица спят, като:

1. не се допускат контакти или друг вид силнотоккови инсталации в помещенията за задържане;
2. електрическото осветление е обезопасено и се включва от самостоятелен електрически ключ, изнесен извън помещенията за задържане;
3. осветителните тела са защитени и монтирани в ниши.

Чл. 71. В помещенията за задържане през отопляемия сезон се осигурява минималната температура 18 ° по Целзий. При липса на централно отопление в сградата се допуска и друг вид безопасно отопление, което се обслужва извън помещенията за задържане.

Чл. 72. Постовият, охраняващ помещенията за задържане, изпълнява служебните си задължения без оръжие, като му се осигурява телефонна диспечерска връзка с оперативния дежурен на структурата на МВР.

Чл. 73. (1) В помещенията за задържане се осъществява постоянен контрол, който може да бъде непосредствен или да се реализира с помощта на съответните технически средства.

(2) Апаратурата, осигуряваща работата на техническите средства за наблюдение (аудио- и видеоапаратура) и електрическото захранване, се монтира в отделно помещение, което няма пряка връзка с помещенията за задържане.

(3) За задържане на лица с особено агресивно поведение едно или няколко от помещенията за задържане могат да бъдат с повишена звукоизолация и оборудвани по начин,

непозволяващ на задържаното лице да се самонарани.

Чл. 74. Помещенията за задържане на малолетни и непълнолетни отговарят на следните допълнителни условия:

1. вътрешността им е с приветлив и подходящ за възрастта вид;
2. в тях има легла, окомплектувани с постелъчен инвентар (чаршафи, калъфки, одеяла, възглавници), маса, два стола, шкаф за лични вещи, сапун и кърпи;
3. осигурено им е постоянно наблюдение от страна на ОДЧ - директно или чрез видеокамера на монитор;
4. в тях са монтирани сигнални бутони на достъпно за задържаните малолетни и непълнолетни място;
5. стъклата на прозорците им са обезопасени от вътрешната страна с метална мрежа, така че малолетните и непълнолетните да не могат да ги достигнат;
6. в тях не се допуска наличието на открити електроизточници, остри, режещи, запалителни и други предмети, които биха застрашили здравето и живота на задържаните.

Чл. 75. (1) Лицата, на които е предоставена полицейска закрила, не могат да бъдат третираны като задържани лица, поради което помещенията, предвидени за тях, следва да бъдат извън местата за настаняване на задържаните лица.

(2) В структурите на МВР, където няма техническа възможност за изграждане на две отделни помещения за малолетни и непълнолетни, не се допуска настаняването в едно и също помещение, по едно и също време, на задържани малолетни и непълнолетни лица по ЗМВР и такива, на които е предоставена полицейска закрила по Закона за закрила на детето.

Раздел II.

Изисквания и оборудване на обслужващите помещения

Чл. 76. (1) Помещенията за водене на разпит са звукоизолирани и разполагат с гарантирано основно и аварийно осветление, като същевременно отговарят на следните условия:

1. нямат застрашителен вид - да не са изцяло декорирани в черно и да не са оборудвани с прожектори, насочени към стола, използван от лицето, подложено на разпит;
2. почистени, проветрени, затоплени и позволяват на всички участващи в процеса на разпит да са седнали на столове от един и същ тип и стандарт, осигуряващи сходен комфорт;
3. столът и масата на разпитвания са неподвижно закрепени за пода и/или стените;
4. има апаратура за осъществяване на пълен електронен аудио- и видеозапис на водения разпит, която задължително се използва, за контрол по спазването на реда по пребиваване на задържаното лице и зачитане на правата му;
5. няма предмети като дървени палки, дръжки от метли, бухалки, метални прътове, парчета от плътен електрически кабел, имитация на огнестрелни оръжия или ножове и други предмети, които могат да бъдат използвани с цел насилие или да създадат впечатление за заплаха спрямо задържаните лица.

(2) Направените аудио- и видеозаписи на проведения разпит се съхраняват в структурното звено за срок 30 дни от неговото осъществяване.

(3) За осъществяване на наблюдение и скрито разпознаване в помещенията за водене на разпит се допуска монтажът на "оперативно огледало".

Чл. 77. Помещенията за свиждане и среща с адвокат се звукоизолират и осигуряват с гарантирано основно и аварийно осветление, като същевременно отговарят на следните условия:

1. столовете, масите и други предмети в тях са неподвижно закрепени за пода и/или стените;

2. осигуряват конфиденциалност на разговора, като същевременно съществува възможност за визуален контрол от охраната през остъклена част на вратата или по друг подходящ начин.

Чл. 78. (1) В санитарно-хигиенните помещения не се допуска да има открити ел. инсталации, а тоалетните и мивките са изработени от нечуплив материал. Ако има бойлер, той се монтира така, че до него да нямат достъп задържаните лица.

(2) В частта на местата за настаняване на задържани лица, където са помещенията за задържане, се осигурява тоалетна и по възможност баня, която се ползва само от задържаните лица.

Чл. 79. (1) Помещенията за приемане на лица и обработка на документацията по задържане са самостоятелни помещения за временен престой на лица, подлежащи на задържане, които са с мярка "задържане под стража", лишени от свобода и принудително доведени.

(2) В помещенията за приемане на лица и обработка на документацията по задържане лицата по ал. 1 престояват само в рамките на процедурата по обработка на документите за решаване на въпроса на тяхното пребиваване в структурата на МВР, освобождаване или предаване на органите на правосъдието.

(3) В помещенията за приемане на лица и обработка на документацията по задържане, както и в местата за настаняване на задържани лица като цяло не се допуска наличието на метални тръби (релси) за закопчаване с белезници. В тях се монтират неподвижно закрепени за пода места за сядане (пейки) с възможност за закопчаване с белезници към тях.

(4) В помещенията за приемане на лица и обработка на документацията по задържане се оборудва работно място с необходимата техника и документация за обработката и задържането на лица.

Чл. 80. В зависимост от капацитета и служебната натовареност на местата за настаняване на задържани лица може да има и други спомагателни помещения, като складове, медицински кабинет, лаборатории, помещения за приготвяне и/или подготовка на храна и др.

Чл. 81. (1) За задържани лица в лечебни заведения могат да се обособят специализирани помещения за задържане, отчитащи спецификата на лечебното заведение и създаващи условия за нормално протичане на лечението.

(2) Помещенията за приемане на лица и обработка на документацията по задържане създават възможност за пряко наблюдение от охраната на поведението на задържаните лица и ограничаване безконтролното влизане и излизане от стаята.

Чл. 82. Местата извън местата за настаняване на задържани лица, през които преминават или пребивават задържани лица - коридори, тоалетни, гаражи и други, се обезопасяват със средства за физическа защита.

Глава четвърта. КОНТРОЛ И ОТЧЕТНОСТ

Раздел I. Контрол

Чл. 83. В кръга на своята компетентност прокуратурата осъществява надзор и контрол върху дейността на МВР, свързана със спазване на законността и правата на човека, в това число и спрямо лица, задържани в структурите на МВР.

Чл. 84. Вътрешен контрол върху дейността по задържане на лица в структурите на МВР се извършва след издаване на писмена заповед.

Чл. 85. Ръководителят на структурата на МВР, чийто изпълнителски състав осъществява дейност, свързана със задържаните лица, системно контролира и анализира тази дейност, като предприема своевременни мерки за отстраняване на слабостите и предпоставките за нарушения на правата на задържаните лица, както и процедурите, свързани с пребиваването им в местата за настаняване на задържаните лица.

Чл. 86. (1) Контролът по дейността със задържаните лица и организацията на охраната на задържаните лица и процедурите по тяхното пребиваване в структурите на МВР се извършва по направления на дейности.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г.) Директорите на ГДКП, ГДБОП, ГДОП, ГДГП и Дирекция "Вътрешна сигурност", РДГП, СДВР и ОДМВР организират контролни проверки най-малко един път на шестмесечие или при конкретен повод.

(3) Началниците на РУ на МВР и гранично полицейско управление (ГПУ) контролират дейностите със задържаните лица ежедневно.

(4) При установяване на нарушения незабавно се предприемат мерки за тяхното отстраняване.

Раздел II. Отчетност

Чл. 87. (1) В структурите на МВР, където има места за настаняване на задържани лица, се издава и води следната документация:

1. заповед за задържане (съгласно ЗМВР и ППЗМВР);
2. протокол за личен обиск (съгласно ЗМВР);
3. декларация (приложение № 1);
4. книга за задържани лица (приложение № 2);
5. разписка за върнати вещи и пари на задържаните лица (приложение № 3);
6. книга за извършени медицински прегледи (приложение № 4);
7. книга за инспекции (приложение № 5);
8. книга за извеждане на задържаните лица извън местата за задържане (приложение № 6);
9. книга за иззетите, получените и разходваните суми от/за задържаните лица (приложение № 7);
10. книга за проведените свиждания и получените вещи и хранителни продукти (приложение № 8);
11. книга за контрол на поста за охрана (съгласно Инструкция за патрулно-постовата дейност на МВР);
12. специален регистър за завеждане на заповедите за задържане (съгласно ЗМВР и ППЗМВР).

(2) Водената документация по ал. 1, т. 1 - 11 се съхранява до архивирането ѝ в ОДЦ (ОДЧ) на структурите на МВР, а по ал. 1, т. 12 - в деловодството на структурата на МВР.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г.) По смисъла на тази инструкция "полицейски органи" са органите на Главна дирекция "Криминална полиция", Главна дирекция "Борба с организираната престъпност", Главна дирекция "Охранителна полиция" и органите на

съответните им звена в областните дирекции, органите на Главна дирекция "Гранична полиция" и на Дирекция "Вътрешна сигурност".

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Тази инструкция се издава на основание чл. 21, т. 11 от Закона за Министерството на вътрешните работи и чл. 62, ал. 4 от Правилника за прилагане на Закона за Министерството на вътрешните работи (ДВ, бр. 91 от 2008 г.).

§ 3. Тази инструкция отменя Инструкция № Из-2451 от 2006 г. за реда за действие на полицейските органи при задържането на лица в структурните звена на МВР, за оборудването на местата за настаняване на задържани лица и реда в тях (обн., ДВ, бр. 9 от 2007 г.; изм., бр. 1 от 2009 г.).

§ 4. Несъответствията с изискванията по глава трета се отстраняват по график, утвърден от министъра на вътрешните работи.

§ 5. (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г.) Изпълнението на инструкцията се възлага на директорите на ГДОП, ГДГП, ГДКП, ГДБОП, СДВР и ОДМВР и Дирекция "Вътрешна сигурност".

§ 6. Контролът по изпълнение на инструкцията се възлага на генералния комисар на МВР.

Приложение № 1 към чл. 14, ал. 2

ДЕКЛАРАЦИЯ

Днес, 20.....г.,ч., подписаният

.....

(собствено, бащино и фамилно име на задържаното лице)

.....

удостоверявам, че при задържането ми съм запознат със следните права, и декларирам, че:

1. адвокатска защита по
желая/не желая

мой избор и за моя сметка.

ПОДПИС:

(задържано лице)

2. адвокатска защита от слу-
желая/не желая

жебен адвокат по реда на Закона за правната помощ.

ПОДПИС:

(задържано лице)

3. здравословни проблеми,
имам/нямат

изразяващи се в

(задържаното лице описва вида
на заболяването или симптомите)

които налагат консултация с лекар.

ПОДПИС:

(задържано лице)

4. медицински преглед от лекар.
желая/не желая

по мой избор и за моя сметка.

ПОДПИС:

5. (задържано лице)
..... медицински преглед от лекар.
желая/не желая

ПОДПИС:

(задържано лице)

6. член от семейството ми или
желая/не желая
друго заинтересовано лице да бъде уведомено за моето задържане.

ПОДПИС:

(задържано лице)

7. за правото ми на свиждания,
уведомен съм/не съм уведомен
да получавам колети и храна.

ПОДПИС:

(задържано лице)

8. нужда от специална хранителна,
имам/нямам
диета. Диетата ми изисква:
(описват се хранителните продукти, които могат да бъдат консумирани, и честота на хранене)

ПОДПИС:

(задържано лице)

9. Веднага, при задържането ми, устно бях запознат с правата си по чл. 63, 64 и 65 ЗМВР.

ПОДПИС:

(задържано лице)

10. да се свържа с консулските
желая/не желая
власти и да ги уведомя за моето задържане.

ПОДПИС:

(задържано лице)

Декларацията попълних с помощта на преводача/тълковника

.....

(собствено, бащино, фамилно име, ЕГН (ЛНЧ), номер на документ за самоличност и постоянен адрес)

ПОДПИС:

(задържано лице)

ПОДПИС:

(преводач/тълковник)

За задържани лица, които са неграмотни или не са в състояние сами да попълнят декларацията, същата се попълва от служител, като волеизявленията се правят от самото лице в присъствието на свидетел, който удостоверява тяхната истинност с подписа си.

Служител:

(собствено, бащино, фамилно име,
длъжност и структура на МВР,
в която работи)

ПОДПИС:

Свидетел:

(собствено, бащино, фамилно име,
ЕГН и постоянен адрес)

.....

ПОДПИС:

(свидетел)

Отказът на лицето да подпише декларацията се удостоверява с подпис на свидетеля:

.....

(собствено, бащино, фамилно име, ЕГН и постоянен адрес)

.....

ПОДПИС:

(свидетел)

Забележка. Декларацията се попълва в два екземпляра, като един се прилага към екземпляра на заповедта на задържане, който се прилага към дело, и един се дава на

задържаното лице. В декларацията т. 10 се попълва само когато задържаното лице е чужденец или българин, който има и чуждо гражданство.

Приложение № 2 към чл. 16

КНИГА
за задържани лица

1.	2.	3.	4.	5.	6.	
№ по ред	Дата и час на приемане в МНЗЛ	№, дата и час на заповедта за задържане (№ на постановление за задържане)	Основание за задържането	Име, презиме, фамилия на задържаното лице, ЕГН, месторождение	Постоянен и настоящ адрес на задържаното лице	

7.	8.	9.	10.	11.	12.
Здравословно състояние на лицето при задържане	В кое помещение е настанен/ преместен, дата, час	Длъжност, име и фамилия на служителя, задържал лицето	Кой работи с лицето	№ и дата на постановлението за промяна мярката за неотклонение	№ на заповедта за конвоиране и къде е изпратено лицето

13.	14.	15.	16.	17.	
Причини за освобождаване и по чие нареждане	Дата, час, мин. на освобождаване или препращане	Име, фамилия и подпис на служителя, изпълнил разпореждането за освобождаване (препращане) на лицето	Здравословно състояние на лицето при освобождаване	Забележка	

Приложение № 3 към чл. 19, ал. 6

РАЗПИСКА
за върнати вещи и пари на задържано лице

Подписаният

(име, презиме, фамилия)

удостоверявам, че получих обратно:

1. Следните вещи:

.....

2. Сума пари словом лв. от служителя

.....

(длъжност, име, презиме, фамилия)

..... 200 ... г.

Предал:

